

ศัพท์ “ปลากัด” กับคนไทย

“การกีดปลากัด” เป็นกีฬาพื้นบ้านยอดนิยมของไทยมาแต่อดีต ศัพท์เทคนิคต่าง ๆ ของการกีดปลากัดนั้น เป็นที่รู้จักคุ้นเคยแพร่หลายทั่วไป ภายหลังมีการนำมาใช้กับบริบทของสังคม นานวันเข้าหลายคำศัพท์ ถูกใช้จนเคยชินเสียจนลืมไปว่าศัพท์เหล่านี้ล้วนมาจากแวดวงปลากัด

ลูกหม้อ

ใช้เรียกปลากัดที่ถูกคัดเลือกและพัฒนาสายพันธุ์อย่างพิถีพิถันจนกลายเป็นปลากัดชั้นดี จึงนำมาเปรียบกับข้าราชการ ตามกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ที่มี **ประสบการณ์สูง ภูมิลำเนาดี** ตลอดจนลูกน้องหรือพนักงานที่ทำงานมานานจนได้รับความไว้วางใจจากเจ้านายหรือองค์กร

คร่ำหวอด

ปลากัดที่เคยก่อหวอดมาหลายครั้ง เวลาที่กีดขณะ มันก็จะสามารถก่อหวอดได้ด้วย จึงถูกนำมาใช้เปรียบเทียบกับ “เชี่ยวชาญ หรือ ชำนาญ”

ก่อหวอด

หวอด คือ ฟองอากาศที่ตัวผู้สร้างขึ้นมา เพื่อให้ตัวเมียวางไข่ ในขั้นตอนการเตรียมผสมพันธุ์ ถูกใช้เป็นสำนวนหมายถึง “เริ่มจับกลุ่มเพื่อทำการ อย่างใดอย่างหนึ่ง” มักใช้ในการกล่าวถึง การกระทำการมีดีมีร้าย

ลูกไล่

หมายถึง คนที่ถูกข่ม ตลอดเวลา ตั้งปลาลูกไล่ ที่ไม่ยอมสู้กับปลาตัวอื่น

ลูกทุ่ง

ปลากัดตามทุ่งตามนา เกิด และโตตามธรรมชาติ กลายเป็นสำนวน หมายถึงอะไรที่ตรงข้ามกับคุณหนู คนเมือง

พอง

เวลาพร้อมที่จะกีด ปลากัดจะคลี่ครีบ และหางออกจนดูน่าเกรงขาม บางทีก็เร่งสี ตัวให้เข้มขึ้น จึงนำมาเทียบกับอาการ **เป่ง** **วางก้าม** หรืออาการจองหองของคน

ตัวแข็ง

ในช่วงการลงสนามประชัน เวลาที่ปลากัด ถูกกีดจุดสำคัญเข้า ปลาที่หัว ๆ เกิดอาการ **ตัวแข็ง** ที่ไปเสียอย่างนั้น

ห้าว

ใช้เรียกอากการคึกคักของปลากัด ที่แสดงถึงความพร้อมในการ **เข้าต่อสู้**

ถอดสี

พอ “ตัวแข็ง” หรืออยู่ในอาการ ที่ไม่พร้อมจะสู้แล้ว สีสันของปลากัด ก็จะจางลงด้วย จนถูกนำมาใช้ เป็นสำนวน หมายถึงการ **“ถอดใจ”** นั้นเอง

เรียบเรียงข้อมูลจาก

- หนังสือ Thailand only เรื่องแบบนี้มีแต่ไทยๆ, เวทีน ชาตกุล และภาคนิ ลิขิตธนกุล, สำนักพิมพ์ อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง
- พจนานุกรมแปล ไทย-อังกฤษ โดย สอ เสถบุตร

ผลิตโดย
โครงการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK park)
สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)
คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บัตรสมาชิก ปลากัด ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑๐
04-60/No.10